

ОДОБРЯВАМ:

Г-Н ВАЛЕНТИН ЦАНКОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
ИА „ЖЕЛЕЗОПЪТНА АДМИНИСТРАЦИЯ“

Министерство на транспорта и съобщенията
Изпълнителна агенция
„Железопътна администрация“
София 1000, ул.Гурко №5, тел. 02 940 94 28

Per. №

ВП-01-2 /

Дата

05.02.25г.

СТРАТЕГИЯ ЗА НАДЗОР

НА

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ
„ЖЕЛЕЗОПЪТНА АДМИНИСТРАЦИЯ“

Гр. София,

Февруари 2025 година

Съдържание:

I. Информация за документа	3
II. Цел и обхват на документа.....	3
III. Правна рамка.....	5
IV. Референти документи.....	6
V. Области на надзор.....	6
VI. Основни принципи на действие на ИАЖА по извършване на надзора.....	8
VII. Разработване на стратегията в плановете за надзор.....	8
VIII. Общи критерии, които трябва да се имат предвид при изготвянето на плановете за надзор.....	9
IX. Специални критерии, които трябва да се вземат предвид при изготвянето на плановете за надзор.....	12
X. Разработване на надзорни действия.....	13
XI. Сътрудничество с други национални органи.....	15
XII. Ресурси, определени за надзор.....	15
XIII. Преглед на стратегията за надзор.....	16

I. Информация за документа.

Документ, изготвен от:	Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“
Вид на документа:	Стратегия на надзор
Статус на документа:	Публичен

Версия	1.0
Дата	05 Февруари 2025 година

Дата на версията	Автор	Раздел	Описание на промяната
Версия на Стратегията 1.0 от февруари 2025 г.	Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“	Стратегия за надзор на Изпълнителна агенция “Железопътна администрация”	Първо публикуване

II. Цел и обхват на документа

Целта на този документ е да опише стратегията за надзор на Изпълнителна агенция “Железопътна администрация” (ИАЖА), Национален орган по безопасността в железопътния транспорт, както е предвидено в Делегиран регламент (ЕС) 2018/761 на Комисията от 16 февруари 2018 г., с който се установяват общи методи за надзор от националните органи по безопасността, при издаване на един сертификат за безопасността или при удостоверение за безопасност в съответствие с Директива (ЕС) 2016/798 на Европейския парламент и на Съвета и с която се отменя Регламент (ЕС) № 1077/2012 на Комисията.

Регламент 2018/761 установява процедурата, която националните органи по безопасността ще прилагат за надзор на спазването на законовите задължения на железопътните предприятия и

управителите на инфраструктура да използват система за управление на безопасността, която гарантира контрола на всички рискове, свързани с неговата дейност, включително тези, свързани с доставка на поддръжка и материали и с наемане на изпълнители.

Следователно този документ е посветен на надзора на железопътните предприятия и управителя на железопътната инфраструктура.

Общите принципи на тази стратегия за надзор се събират и оповестяват чрез Главна дирекция „Железопътна инспекция“ (ГДЖИ), включени в многогодишните и годишните планове за действие на ИАЖА.

Този документ е публичен чрез уебсайта на ИАЖА.

Терминология и съкращения

НОБ	Национален орган по безопасност
АЖТЕС	Агенция за железопътен транспорт на Европейския съюз
ИАЖА	Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“
ГДЖИ	Главна дирекция „Железопътна инспекция“
ЗЖТ	Закон за железопътния транспорт
УИ	Управител на инфраструктура
СОП	Структура отговорна за поддръжка
ЖП	Железопътно предприятие
СУБ	Система за управление на безопасността
ЕСБ	Единен сертификат за безопасност
УБ	Удостоверение за безопасност на Управител на инфраструктура

Приложими определения:

- Управител на инфраструктура: Всяка организация или компания, която отговаря за поддръжка и експлоатация на железопътна инфраструктура или част от нея, интегрирани в железопътната мрежа от общ интерес, включително управлението на системите за контрол, движение и безопасност на инфраструктурата;
- Одит: Методичен, независим и документиран процес, който позволява чрез фактически наблюдения и интервюта, обективно да се определят до каква степен отговарят на поставените за него критерии;
- Орган за национална безопасност: Национален орган по безопасността в железопътния транспорт. В България тези функции се поемат Изпълнителна агенция “Железопътна администрация” чрез Главна дирекция „Железопътна инспекция“.
- Удостоверение за безопасност: Акредитация на управителя на инфраструктурата и на железопътните предприятия, които са създали собствена система за управление на безопасността и са в условия за удовлетворяване на специфичните изисквания, необходими за управлението на железопътна

инфраструктура при безопасни условия, включително, когато е приложимо, поддръжка и експлоатация на системи за контрол и сигнализация.

- **Център за обучение на железопътен персонал:** Организация, която има за цел да осигури необходимото обучение за получаване и поддържане или на свидетелство за управление на железопътно возило, или както и на всяка от различните видове квалификации и сертификати на персонала на железопътните предприятия и на железопътната инфраструктура.
- **Център за поддръжка на подвижния състав:** Организация, която отговаря за извършването на интервенциите на поддръжка и операциите, които ги включват, включени в плана за поддръжка на всяко железопътно превозно средство.
- **Сертификат за безопасност:** Сертификат, който удостоверява, че железопътното предприятие притежава създадена собствена система за управление на безопасността и е в състояние да спазва изискванията към железопътните системи за контрол, движение и безопасност, свързаните с безопасността знания и изисквания към персонала свързан с технически характеристики на подвижния състав, който ще се използва и условията за неговата поддръжка, за да контролира рисковете и да работи безопасно в мрежата.
- **Железопътни предприятия:** Субекти, притежатели на лиценз за железопътно предприятие, чийто основната дейност се състои в предоставяне на пътнически или товарни транспортни услуги с железопътен транспорт. Железопътните предприятия при всички положения трябва да осигурят тягата.
- **Структура отговаряща за поддръжка:** Субект, сертифициран и регистриран като такъв, отговорен за превозни средства чрез своята система за поддръжка, в която се намира превозното средство, за което отговаря и за условията за безопасна работа. Трябва да има съответните сертификат/и в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/779.
- **Инспекция:** Проверка или разпознаване на дейност или ситуация в определен момент или през част от периода, в който се извършва.
- **Общ метод за безопасност на надзора:** Методологията, предвидена в Регламент 2018/761.
- **Система за управление на безопасността:** Набор от мерки, установени в нейната организация от управител на инфраструктура или от железопътно предприятие за да гарантира управлението на своите операции по безопасен начин.
- **Надзор на НОБ:** Механизми, прилагани от органа за национална безопасност за наблюдение на показатели за безопасност, след издаване на сертификата или удостоверение за безопасност;
- **Надзор на ЖП/УИ/СОП:** Механизми, установени от железопътните предприятия, от управители на инфраструктури или субекти, отговарящи за поддръжката, за да проверят дали техните системата за управление се прилага правилно и ефективно, в съответствие с Регламент 1078/2012. По същия начин еквивалентни механизми, които могат да бъдат предоставени от друг тип системни участници, за да проверят правилното прилагане на техните процедури и приложимите разпоредби.

III. Правна рамка.

ИАЖА ще обяви общите цели на стратегията и плановете на надзор на заинтересовани железопътни субекти чрез публикуване на техния уебсайт.

ИАЖА периодично ще преразглежда своята стратегия и плановете за надзор въз основа на натрупан опит и резултати от надзора.

IV. Референтни документи.

- Директива 2016/798/ЕС от 11 май 2016 г. относно безопасността на железопътния транспорт.
- Делегиран регламент (ЕС) 2018/761 на Комисията от 16 февруари 2018 г., че са установени общи методи за безопасност за надзор от страна на националните органи по безопасност след издаването на сертификат за безопасност или удостоверение за безопасност в съответствие с Директива (ЕС) 2016/798 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1077/2012 на Комисията.
- Делегиран регламент (ЕС) 2018/762 на Комисията от 8 март 2018 г., с който Общите методи за безопасност са установени според изискванията на системата за безопасност управление на безопасността в съответствие с Директива на Парламента (ЕС) 2016/798 Европейски регламенти и регламенти на Съвета за отмяна на регламенти (ЕС) № 1158/2010 и (ЕС) № 1169/2010 на Комисията.
- Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/763 на Комисията от 9 април 2018 г., с който установяват практически условия за издаване на сертификати за безопасност на железопътните предприятия в съответствие с Директива (ЕС) 2016/798 на Парламента
- Европейски регламент и Регламент на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 653/2007 от Комисията.
- Препоръка на Комисията (ЕС) 2019/780 от 16 май 2019 г. относно практически договорености за издаване на удостоверения за безопасност на управителите на инфраструктурата.
- Регламент (ЕС) 1078/2012 от 16 ноември относно общ метод за безопасност по въпросите на наблюдението, което трябва да се прилага от железопътните предприятия и Управителите на инфраструктурата, които са получили сертификат за безопасност или Удостоверения за безопасност.
- Регламент (ЕС) 402/2013 от 30 април относно приемането на общ метод на безопасността за оценката и оценката на риска.
- Модел на зрялост на управлението на ERA

V. Област на надзор.

Участниците, пряко засегнати от надзорната дейност на ИАЖА са:

- 1) управител/и на инфраструктура,
- 2) железопътни предприятия,
- 3) субекти, отговарящи за поддръжката на подвижния състав и сертифицирани субекти за делегирани функции за поддръжка,
- 4) оператори на обслужващи съоръжения и други доставчици на услуги,
- 5) железопътен персонал, който извършва дейност, свързана с безопасността.

В съответните секции на уебсайта на ИАЖА са изброени различните сертифицирани субекти, които ще бъдат обект на надзор.

Освен това косвено ИАЖА може да упражнява надзорни дейности над други участници в сектора, които предоставят услуги или са контрагенти на предишните участници.

За да се гарантира спазването на целите за безопасност, надзорът на правилно прилагане на регулаторната рамка по отношение на безопасността от различните участници може да се извършва на различни нива:

а) Директно чрез мониторинга, който ИАЖА ще извършва на заявител, които изисква разрешение, сертификат или одобрение за извършване на своята дейност, и по-специално от железопътни предприятия и управител на инфраструктура.

В резултат на контрола на ИАЖА върху наблюдението, което всеки участник извършва по безопасността на неговите дейности, области на подобрене могат да бъдат открити, поисквайки изпълнението на коригиращи мерки или дори налагане на административни санкции в съответствие с установени в Закона за железопътния сектор (глоби, спиране или отнемане на разрешения).

На това ниво на надзор действията, наред с другите, които могат да бъдат извършени са:

- Общи или частични одити на прилагането на СУБ (в железопътни предприятия и при Управителя на инфраструктурата) или системата за управление на поддръжката в сертифицирани организации за поддръжка.
- Частични одити или конкретни искания за информация по проблеми специфични за участниците в системата.
- Проверки на място.
- Мониторинг на спазването на условията на издадени единни сертификати за безопасност и на разрешение за безопасност.

б) Косвено, чрез глобален мониторинг на мрежовата безопасност, което позволява откриване на отклонения в работата на секторните участници.

в) Познаването на тенденциите в сектора позволява да проверим дали нивото на безопасност на определено железопътно предприятие е под/над средното за сектора, както и откриване аспекти, в които секторът трябва да се подобри и следователно действията трябва да бъдат засилени с надзор.

На това ниво на надзор действията, които могат да бъдат извършени са:

- Мониторинг на статистически показатели за произшествия/инциденти.
- Преглед на месечни и годишните доклади за безопасност на железопътните предприятия и управителя на жп инфраструктура.
- Мониторинг на спазването на препоръките за безопасност.
- Проверяване на сигнали.

г) Косвено за различните елементи, които съставляват система: подвижен състав, персонал, инфраструктура.

На това ниво на надзор действията, които могат да бъдат извършени са:

- Инспекции на място на инфраструктура, материали, персонал или дейности;
- Информационни посещения;
- Мониторинг на въвеждането в експлоатация на структурни подсистеми.

Това ниво на мониторинг на специфични елементи, чрез вземане на доказателства, ни позволява да проверим степента на приложение на процедурите.

VI. Основни принципи на действие на ИАЖА по извършване на надзора.

В своите надзорни действия ИАЖА ще се ръководи от следните принципи:

а) Пропорционалност на надзорните действия спрямо рисковете, които под надзорното лице управлява, а не на неговия бизнес или на неговата наличност на ресурси.

б) Обща съгласуваност с останалите дейности на ИАЖА.

в) Подход, насочен към измерване на ефективността на СУБ на субекта, проверка дали персонала на субекта, използва неговата система за управление, за да постигне подобрения на безопасността.

г) Прозрачност на ИАЖА по отношение на неговите действия и критерии.

д) Конфиденциалност по отношение на тези аспекти на субектите, които го изискват.

е) Сътрудничество с други компетентни органи или с такива на други държави.

ж) Мотивация за действията на ИАЖА, особено на неговите решения или всякакви евентуални такива санкциониране на действия, които биха могли да възникнат от надзора.

з) Основа на данни от различни източници, като оценка на сертификати и разрешения за безопасност или заключенията от разследването на произшествия и инциденти.

и) Равнопоставено и недискриминационно третиране на различните субекти.

й) Възможност в управлението на ресурсите. Опитвайки се да се съсредоточи върху тези аспекти на дейност на УИ или ЖП, които не са адекватно покрити или техните основни рискове не са овладени.

VII. Разработване на стратегията в плановете за надзор.

Преди 01 (първи) февруари всяка година по предложение на главния директор на ГДЖИ, Изпълнителният директор на ИАЖА одобрява годишен план за надзор, въз основа на наличните ресурси.

За да рамкира тези годишни планове за действие в по-дългосрочните линии на действие се изготвят многогодишни планове за надзор, които очертават действията, които трябва да бъдат извършени за три години.

Въз основа на общите линии и приоритети установени в стратегията за надзор, в посочения годишен план за надзор всяка година ще бъде включена конкретна глава за надзора и ще съдържа:

- Надзорни действия, планирани за всеки елемент, както на брой, така и тип.
- Приложими приоритети за извършване на надзорни действия през тази година и области които ИАЖА ще подчертае като считани за най-подходящи, обосновавайки причините които ИАЖА е използвала, за да стигне до тези заключения.

Този документ ще бъде публичен чрез уебсайта на ИАЖА, като гражданите ще имат достъп до неговото съдържание след одобрението му, с изключение на тези аспекти, които могат да компрометират безопасността на железопътния транспорт.

Въз основа на този годишен план за надзор ще бъдат създадени планове за надзор и прогнози за различни участници (железопътни предприятия, управител на инфраструктура, структури, отговарящи за поддръжка), с оценката на субектите, които се очаква да бъдат контролирани и тяхната мотивация. Тези планове ще бъдат обект на периодичен преглед и мониторинг от всяко звено на ИАЖА и когато е подходящо, в координационните срещи на действията на надзор, който може да бъде установен.

Действията, включени в програмата за надзор на даден тип субект, ще бъдат развити в конкретни надзорни действия. Например одит на даден субект може да се развива чрез искания за информация, частични одити на място, посещения.

VIII. Общи критерии, които трябва да се вземат предвид при проектирането на надзорни планове.

При разработването на стратегията за надзор, в плановете и програмите за надзор се посочват вида и броя на конкретните надзорни действия и кои субекти ще бъдат одитирани.

За тази цел при изготвянето на тези планове трябва да се вземат предвид редица общи критерии:

а) Предварителни знания за положението на сектора и предприятието.

Приоритетите за разработване на планове за надзор трябва да бъдат определени, като се вземат предвид оценката на рисковете, произтичащи от дейността на под надзорното лице, както и ефективността на внедрените от тях системи за управление.

За тази цел основни източници на информация, които могат да обуславят развитието на програми за действие са:

- Анализ на информацията за инциденти и произшествия.
- Извършените предишни надзорни действия и резултати.
- Резултатите от показателите за безопасност на субектите и въз основа на целите на техните годишни отчети.
- Обемът и характерът на дейността на предприятието.
- Резултатите от разследванията на произшествия и техните препоръки.
- Промени в обхвата на дейностите на субектите (напр. започване на нови видове дейности или нови изпълнители на такива).
- Жалбите, за които ИАЖА е запозната, и процедурите обработени от нея за нарушения.

Инструмент за оценка на състоянието на субекта е прилагането на модели на зрялост, независимо дали са предложени от железопътната агенция на Европейския съюз или тези, които ИАЖА може евентуално да развие за да поставите всеки обект в правилния контекст, глобалната рамка на сектора. Това ще позволи по-адекватната оценка на поетите от тях рискове на даден субект и неговото ниво на съответствие.

б) Използване на опит от дейностите при оценяване на заявления за сертификат или разрешение.

От гледна точка на ИАЖА, взаимовръзката на екипите за оценка, която участват в оценяването преди издаването на сертификати, разрешения и одобрения от различните субекти в сектора, с тези, които отговарят за надзорът е от съществено значение. Това позволява важно познаване на СУБ на управител на инфраструктура и железопътни предприятия.

На този етап от развитието на ИАЖА се счита, че приемствеността на екипите, или, където е подходящо, тясна координация и в двете дейности позволява непрекъснат поток от информация и критерии между процесите на оценка и надзор, които осигуряват обратна връзка и подобряват качеството им.

в) Подход, насочен към риска.

Доколкото е възможно, надзорните действия трябва да се съсредоточат върху тези проблеми, които могат да генерират повече рискове в железопътната система.

Предприетият надзор трябва да позволи на ИАЖА да контролира СУБ на предприятието на железопътният оператор или управителят на инфраструктура дали са в състояние да контролират рисковете за онези, които се конфронтират.

г) Мониторинг на контрол на рискове, свързани с човешки и организационен фактор.

В рамките на тези рискове, които трябва да се контролират от субектите в сектора, основните са следните: свързани с човешкия и организационния фактор. Следователно, за надзорни дейности на ИАЖА трябва винаги да вземат предвид фактори и аспекти като:

- Отчитане в анализа на риска на човешки и организационни фактори.
- Начинът, по който системите за управление на безопасността отчитат възможностите и ограниченията на човешкия фактор и как обръщат внимание на аспекти като начина, че персоналът изпълнява рутинни дейности по време на нормални операции, включително квалификацията на локомотивния машинист, адаптирането на процедури, противоречиви цели, натоварване и всякакви други обстоятелства, които могат да повлияят на събитието, включително физически стрес и стрес, свързан с работа, умора или психологическа годност.
- Спазване на разпоредбите относно времето за работа, управление на подвижния състав или почивка, в сътрудничество, когато е подходящо, с други компетентните органи.

д) Насърчаване на културата на безопасност на секторните организации.

Стратегическа цел на ИАЖА е да насърчава развитието на културата на безопасност на организациите в сектора. Следователно нейните надзорни действия ще бъдат съсредоточени върху създаване климат на доверие, който позволява развитието на справедливи култури, в които всички работници могат да участват в подобряването на безопасността.

е) Проверка на прилагането на общите методи за безопасност (РЕГЛАМЕНТ 402/2013 и Регламент 1078/2012).

В съответствие с подхода, насочен към риска, приоритетна точка в надзора на ИАЖА трябва да бъде прилагането на общи методи за оценка на риска и анализ на безопасността (Регламент 402/2013) и вътрешно наблюдение (Регламент 1078/2012).

Във връзка с Регламент 402/2013, точките, които подлежат на надзор от ИАЖА могат да бъдат:

- Прилагане на критериите за значимост на промените.
- Управление на промените.
- Използване на оценяващи организации.
- Цялост на документацията за безопасност и регистри на опасности.

- Споделено управление на риска.

От друга страна, по отношение на действията по наблюдение и вътрешен мониторинг на субектите на сектора, трябва да се знае, че надзорът, който ИАЖА извършва, никога не ги замества. Надзорните действия на ИАЖА са на върха на „пирамидата“ от надзорни действия, наблюдение и вътрешен мониторинг, които трябва да се извършват от самите субекти в съответствие с Регламент 1078/2012 и развиват климат на доверие, който позволява развитието на справедливи култури, в които всички работници могат да участват в подобряването на безопасността.

В основата на тази пирамида трябва да е оперативния контрол, които самите предприятия трябва да извършват в съответствие с вътрешните процедури на техния СУБ. На средно ниво има вътрешно наблюдение, което трябва да се извърши, за да се спазва Регламент 1078/2012 и където обикновено са включени в техните годишни планове.

Последното ниво е това, което се извършва от ИАЖА, чиято цел е да се провери дали всички предишните системи за наблюдение функционират адекватно, така че дейностите по надзор са насочени преди всичко за откриването на специфични аномалии, вземане на доказателства за одитни процедури.

Ето защо един от приоритетите, които трябва да бъдат наблюдавани от ИАЖА, е мониторингът на дейности по прилагане на Регламент 1078/2012, които служат като „термометър“ на степента на прилагане на СУБ от субекта.

ж) Проверка на съответствието с други приложими национални или европейски регулации или линии на действия е стратегическо.

Например приложими ТСОС или съответствие с разпоредбите, свързани с безопасността са оперативни, като например Наредба № 58/02.08.2006 г. за правилата за техническата експлоатация, движението на влаковете и сигнализацията в железопътния транспорт, може да насочи проекта на плановете за надзор, за насърчаване на прилагането и от участниците.

Освен това надзорът на ИАЖА може да бъде ориентиран към насърчаване на стратегически линии за оперативна безопасност, установена на национално ниво, като подобряване на стратегия за наблюдение, безопасност на пресичания между перони или железопътни прелези или подмяна на системи за безопасност на движението.

з) Взаимовръзка на надзора на различните участници в железопътната система.

Надзорът на различните участници и елементи от сектора в областта на предоставянето на железопътни транспортни услуги не може да се разглежда изолирано.

Дейността на управителя на железопътната инфраструктура, железопътните предприятия, юридически лица, структури по поддръжка, работилници за поддръжка, е тясно свързана помежду си и, следователно, нейният надзор трябва да има глобална перспектива. По същия начин резултатите от проверките на подвижният състав или железопътният персонал имат пряко въздействие върху надзор, който трябва да се извършва върху системите за управление на безопасността.

Подходящо е да се предоставя глобална перспектива на надзорните дейности чрез процедури в ИАЖА, за да позволи непрекъснат обмен на информация между различните звена (управители, подвижен състав, персонал, системи за управление на железопътни компании, товари, опасни товари, операции), техният колективен анализ и решението за комбинирани надзорни действия за справяне с недостатъците на системата от различни аспекти. Въз основа на резултатите от различните надзорни действия, резултатите от оценки на сертификати и одобрения, на данните от мониторинга на стратегия

за надзор, за степен на злополука и жалби и сигнали, от ИАЖА ще бъдат определени нови надзорни действия, както и насоки за прилагане при одита и надзора на системите за управление.

По силата на структурата и правомощията, ИАЖА има териториални структури, които изпълняват различни видове проверки и инспекции на място на железопътното движение.

Това ниво на проверка и/или инспекция на ИАЖА, включено в Закона за железопътния транспорт, се цели изпълнението на правомощието да се инспектира и контролира безопасността на елементите на железопътната система.

й) Наличност на ресурси и опит на персонала на ИАЖА.

Видът и интензивността на надзорните действия ще бъдат съобразени с наличността и ресурсите на ИАЖА по всяко време.

IX. Специални критерии, които трябва да вземете предвид при разработването на надзорни планове.

В допълнение към общите критерии, установени в предишния раздел, всеки тип субект в железопътна система има някои особености за дефинирането на съответните програми за надзор:

Управител на железопътната инфраструктура.

Въпреки че предложените надзорни действия ще засегнат само управителя на железопътната инфраструктура, предвид размера, може да се обмислят частични одити на процедури на техния СУБ. За годишното му програмиране, наред с други критерии, ще се вземат предвид тези дейности, в които са открити недостатъци по време на даване или подновяване на удостоверение за безопасност. По този начин се оптимизират усилията и ресурсите.

Развитието на показателите за изпълнение също ще се използва като критерий за извършване на одитите.

За определянето на плановете за одит/инспекция се считат за най-подходящо следното:

- Действия, свързани с мониторинг на условията за въвеждане в експлоатация на структурни подсистеми.
- Инспекции за проверка на прилагането на процедурите за поддръжка на железопътната инфраструктура от ръководителите регионални подразделения.
- Проверка на елементите, които могат да представляват по-голям риск за системата като пресичания на едно ниво, сигнализация и пешеходни пресичания, подходи към и от перони.

Железопътни предприятия.

Критериите, които могат да се използват за планиране на общи одити, са:

- Предприятия, които не са били одитирани преди това.
- Нови предприятия през първите месеци на дейност, за да проверите внедряване на тяхната СУБ и затваряне на неуредени проблеми към момента на издаване на сертификат за безопасност.
- Предприятия, които са близо до подновяване на своя сертификат за безопасност т.е. са близо до края на петгодишния срок, за да се открият възможни области за подобрене, които да бъдат включени в надзора.

- Като средносрочна цел се предлага предприятията да бъдат подложени на одит приблизително на всеки 18 месеца. Постепенно този период може да се увеличи.

Независимо от предишните критерии, тези одити могат да бъдат коригирани вземайки под внимание или надзорни действия, изрично планирани за предприятия, чиито резултати от предишните одити са недостатъчни за мониторинг на изпълнените действия или за разследване на оплаквания или нарушения, открити от ИАЖА, които биха могли да се дължат на неадекватно прилагане на стандартите за безопасност.

При разработването на тези инспекционни кампании могат да бъдат планирани и:

- Случайни инспекции, за да се провери, например, състоянието на поддръжка на превозни средства, съответствие с изискванията за квалификация на железопътния персонал или извършване на операции преди заминаването на влака.
- Инспекционни кампании за проверка на специфични процедури на СУБ.
- Специфични проверки, насочени към проверка на аспекти, които са предмет на жалби.
- Центрове за обучение на железопътен персонал

Сертифицирани структури за поддръжка

ИАЖА е структура отговорна за проверява на изпълнението на изискванията за издаване, подновяване, изменение или отнемане сертификат на лице, отговорно за поддръжката на превозните средства, и сертификат на лице, което изпълнява функции по поддържането на превозни средства, и изготвя становище до изпълнителния директор дали кандидатите отговарят на условията за издаването и за поддръжка в съответствие с Регламент (ЕС) №. 2019/779.

Одитите структури за поддръжка ще бъдат планирани:

- В процеса на издаване на сертификат на лице, отговорно за поддръжката на превозните средства, и/или сертификат на лице, което изпълнява функции по поддържането на превозни средства
- За да се наблюдава изпълнението на плана за подобрене, който е бил установен за всеки от вече сертифицираните структури отговорна за поддръжка,

ИАЖА документира недостатъците, които са открити в процесите на одит и инспекция преди издаването на удостоверенията.

- Доколкото е възможно, те ще бъдат планирани като дейности по наблюдение с годишна периодичност за структура отговорна за поддръжка, чийто сертификат е издаден за период от 5 години и за тези, класифицирани като „новаци“, с по-кратки периоди.

X. Разработване на надзорни действия.

Както вече беше посочено в предходните точки, планове за надзор и конкретни програми могат да бъдат разработени чрез различни видове надзорни действия като:

- Планирани систематични одити за периодична проверка на поддръжката на условията за разрешения, сертификати и одобрения и заявлението на вътрешните процедури на субектите. Те може да са фокусирани върху СУБ в своите целия или до определени области.

- Тематични одити, изпълнявани въз основа на други фактори.
- Прилагане на модел за зрялост.
- Интервюта с персонала на железопътния субект.
- Започване на внезапни инспекции за проверка на операции или елементи на място на контролни списъци на определени елементи.
- Изисквания за документална информация и планове за действие.
- Придружаване за проверка на начина, по който субектите извършват своите управленски дейности за вътрешно наблюдение.
- Информационни посещения, чиято основна цел е разпознаването на елементи или операция.
- Анкети и форми за самооценка.

Всички тези видове надзорни действия се допълват и комбинираното им използване позволява да се разбират по-добре приложението на процесите и техните интерфейси. Пропорцията на всеки от тях типове ще бъдат обусловени от различни фактори, като например характеристиките на обекта, актуализации на техните системи за безопасност и др. Някои общи критерии за избор на типове надзорни действия могат да бъдат:

- Одитите и прилагането на модели на зрялост ни позволяват да имаме визии за СУБ глобално.
- Могат да се използват интервюта, прегледи на документи и инспекции, които да формират преценка относно реалната зрялост на прилагане на процедурите на СУБ.
- Комбинирането позволява да се разширят знанията за практиките на под надзорно лице.

Различни видове резултати могат да бъдат извлечени от тези надзорни действия:

- Предложения за подобрене, които се считат за препоръчителни за подобряване на системите на поднадзорните лица.
- Несъответствия, които са онези аспекти, които изискват коригиращи действия краен срок за изпълнение, определен в план за действие.
- Критични несъответствия, които поради своята важност се повтарят или компрометират безопасността на железопътния трафик може да изисква предпазни мерки като започване на дисциплинарни производства или дори спиране на удостоверения или сертификати с последващото спиране на дейността.

Могат да възникнат наблюдения и по отношение на трети страни без надзор. Директно в този случай (като констатации, свързани с обучаващи центрове или центрове поддръжка, открита при надзор на железопътно предприятие).

Постепенно ИАЖА разработва хармонизирани процедури за извършването дейностите по надзор.

XI. Сътрудничество с други национални органи.

За контрол на железопътните предприятия, работещи в България и други държави-членки на Европейския съюз, ИАЖА ще се координира със съответните органи за национална безопасност да се разработи по общ подход на наблюдение, както е описано в Регламент 2016/762. За целта ще се използват основите, установени в споразуменията, които могат да бъдат подписани двустранно с властите на Румъния и Гърция или с други национални органи, в случай че субекти оперират в България, които също оперират в други държави от Общността.

XII. Ресурси, отделени за надзор

За извършване на тези надзорни действия ИАЖА определя сред своя персонал тези които могат да ги извършват, като имат съответната компетенция в съответствие областите на дейност.

Като цяло структурата на ИАЖА е такава, че персонала, отговарящ за оценката участва и в надзорни действия. По този начин потока от информация между двете дейности позволява на персонала да придобива знания в системи за управление на безопасността.

При формирането на надзорните екипи ИАЖА взема предвид, че членовете на екипа знаят процедурите, които трябва да се използват и че екипът като цяло разполага с необходимите компетенции, като например:

- а) познаване на регулаторната рамка и функционирането на железопътната система;
- б) има опит във функционирането на системите за управление на безопасността;
- в) познаване на техниките за провеждане на интервюта и опит в провеждането им;
- г) адекватен капацитет за изпълнение на надзорни задачи като критично ниво, капацитет за решаване на проблеми, комуникация и работа в екип.

За да се получат желаните резултати:

- В ИАЖА ще бъдат разработени общи и специфични програми за обучение.
- Предишен опит в дейностите по оценяване ще бъде взет предвид.
- Ще бъдат сформирани екипи с персонал, който може да допълва различните изисквани компетенции.
- Подкрепящите програми ще се изпълняват с по-опитен персонал.
- Ще бъде извършено определяне на одиторски екипи от наличния персонал в съответствие с вътрешните процедури на ИАЖА.

Освен това ИАЖА може да разчита на помощта на квалифициран външен персонал предоставящ техническа помощ. За предпочитане е този персонал да бъде компетентен по специализирани технически аспекти или като техническа поддръжка при определени одити, въпреки че ръководството на надзорните действия винаги ще остава под ръководството на персонала на ИАЖА.

Ежегодно ще се извършва проверка на адекватността между ресурсите и програмата в рамките на разработването на Плана за действие.

XIII. Преглед на стратегията за надзор.

Стратегията за надзор на ИАЖА ще бъде актуализирана:

- На всеки три години.
- Когато настъпят съответните регулаторни промени.
- Когато настъпят промени в структурата на ИАЖА или неговите ресурси, които се променят значително способността за извършване на надзорни действия.
- След съответни събития по отношение на оперативната безопасност (като след настъпване на произшествия с изключителна тежест).
- Когато възникнат значителни отклонения в общото ниво на безопасност на системата.
- Когато се счита за уместно по искане на звената на ИАЖА, отговарящи за извършване на надзорни действия.